

ଚାଯା ମାତ୍ରକାର

ମଧୁମାତି

6-6-52

“ছায়া মাতৃকা”র প্রথম নিবেদন

- মধুরাতি -

কাহিনী, সংলাপ ও চিত্রনাট্য—

ফাঙ্গুনী মুখোপাধ্যায়।

সঙ্গীত রচনা—চাক মুখোপাধ্যায়।

সঙ্গীত পরিচালনা—প্রফুল্ল চক্রবর্তী।

চিত্রশিল্পী— তারক দাস।

প্রধান শক্তিশালী— রূপেন পাল।

শক্ত গ্রহণ—

সম্পাদনা—

দৃশ্যসজ্জা—

রসায়নাগার—

কলসজ্জা—

ব্যবস্থাপনা—

মানস মুখোপাধ্যায়।

শ্যাম দাস।

অনিল পাইন।

অবনী রায়।

যমুনা দাস।

প্রতাপ মজুমদার।

প্রযোজনা ও পরিচালনা—শ্যাম দাস

—১ কল্পানামেৰ—

কমল মিত্র।

সমর রায়।

প্রফুল্ল কুমার।

রবি রায়।

ভৱনাজ।

প্রতি মজুমদার।

বলবাম ব্যামার্জি।

রওয়াজিস।

এবং

শ্যাম অনিল কুমার চিত্রা দেবো

ছায়া দেবো।

সুপ্রিয়া বন্দ্যোপাধ্যায়।

গীতশী।

মনোরমা দেবো।

বেলা রাণী।

প্রতিমা বোস।

বাসন্তী গান্ডুলী।

গোপা গান্ডুলী।

—২ সহকারী—

মুরশিদ্দে— রমো চট্টোপাধ্যায়। দৃশ্যসজ্জা— রামপদ।

চিত্রশিল্প— দীনেন গুপ্ত, বুল্দান, কৃষ্ণ কিশোর ধর।

শক্ত গ্রহণ— বিরজন, হৃদান। রসায়নাগারে— কমল দাশ, বাদল দাশ।

সম্পাদনায়— চিত্ত বিশ্বাস। ও ধীরেন মঙ্গল।

আলোক সম্পাদন— গোপাল কুঙ্কুম, চিত্ত বড়ুয়া, সতীশ দাস, রামপদ ও শৈলেন।

শ্বির চিত্র— এস, ডি, এস, ছিল কটো। অর্কেন্ট্রা— কুল অব, রিদিমস।

ডিস্ট্রিবিউশন এক্সিকিউটর— এস, আর, হেমাড।

প্রচারসচিব— প্রদ্যোগ মিত্র।

রাধা ফিল্মস, ট্যুডিওতে আর, সি, এ, শক্তিশালী গৃহীত ও

ফিল্ম সার্ভিসেস ল্যাবরেটরিতে পরিষৃষ্টি।

পরিবেশক—ক্যানকাতি টকিজ লিঃ

মধুরাতির বাণিজী

মহেশ মুখুজ্যের অবস্থা ভাল, বড় চাকরী করেন। দুটি ছেলে।
বড় ছেলে অগ্রিম সর্কারীসম্পত্তি। এবার ইঞ্জিনিয়ারিং পরোক্ষ
দেবে। ছোট ছেলে গোতম দাদার প্রাণ, দাদার আদর্শই তার
কাছে বড়। তার তপস্যা, সে লক্ষণ হবে।

মাটের ওপর, সুধেরই সংসার। কিন্তু তবু স্তোর অস্থের জন্যে
মহেশ মুখুজ্যের ঘনে শাস্তি নেই। ঘরে কেউ নেই যে কৃগ্রা স্তোর সেবা

করে, অস্ততঃ কিছুদিনের জন্যেও ভার নেয়।
সংসারের। অবশ্য, মহেশের অধিঃস্ত কর্মচারী
মন্তব্যাবুর স্তোর অক্ষয়ভাবে তীব্রে সেবা ক'রে
চলেছেন মহেশের স্তোর কিন্তু তাতে কি পূর্ণ হয়
সংসারের সব অভাব ?

মহেশ ঠিক ক'রলেন, অগ্রিম পরোক্ষা দিয়ে
ফিরে এলেই বিষে দেবেন তার।

পাত্রী ঠিক ক'রলেন, তাঁরই
বন্ধু দেবেনবাবুর মেয়ে তীলিয়া
—কে। পাত্র হিসাবে অগ্রিম

লো ভ তী স্তোর।

মু ত রা এ,

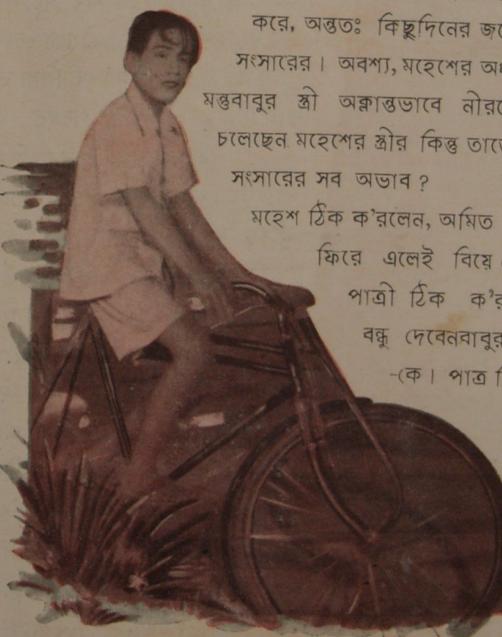
হ স্ত ত

স স্ত ক টা

পাকা ক'রে

নে ও স্তা র

আশাতেই

ଏକଦିନ ଦେବେନବାବୁ ପଡ଼ୀ-କମାସହ ଏଲେନ ମହେଶେର ଦ୍ଵାରକେ ଦେଖିତେ । କଂగୀ ଆର ସଂସାରେର ଅବସ୍ଥା ଦେଖେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେବେନବାବୁ ମହେଶେର ସଂସାରେ ରେଥେ ଗେଲେନ ବୋଲିମାକେ । ମହେଶ ଆପଣି କ'ରେଛିଲେନ, କିନ୍ତୁ ଦେବେନବାବୁ କାନେ ତୁଳନେ ନା ସେ କଥା ।

ଥାମ ସହରେ ମେରେ ବୋଲିମାର ଚାଲ-ଚଲନ ପ୍ରଥମତଃ ଗୋତମେର ଏକଟୁଓ ଭାଲ ଲାଗେ ନା । କିନ୍ତୁ ବୋଲିମା ଆସାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ମା ଭାଲ ହ'ଚେନ ଦେଖ ଗୋତମ ଖୁସି ହ'ସେ ଉଠିଲ ଓ ଶେଷପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତ ହ'ଲ ତାର ସଙ୍ଗେ । ବୋଲିମାକେ ସେ ବ'ଲିଲ, “ଆପଣି ବଡ଼ ପୟାମଣ୍ଡ” ।

ଗୋତମେର କାହେ ବୋଲିମା ଗମ୍ପ ଖୋନେ ଅଧିତରେ, ଦେଓଯାଳେର ଗାସେ ଦେଖେ ଅଧିତରେ ମୁଠାମ ଦେହର ଛବି, ଅଧିତରେ ବାଡ଼ି ବ'ସେ, ଅଧିତରେ ନାରୀ ଅନ୍ଦଶ୍ୟ ପର୍ଶେର ମୁଢ଼ ହସି ବୋଲିମା, ମନେ ମନେ ମେ ଭାଲବେସେ ଫେଲେ ଅଧିତକେ । ତାରପର, ଅଧିତ ସେଇନ ଇଞ୍ଜିନିୟାରିଂ ପରୀକ୍ଷା ଦିନେ ବାଡ଼ି ଫିରିଲ, ତାକେ ଦେଖେ ବୋଲିମା ଏକେବାରେ ବିମୁଢ଼ ।

ସୋନାଲୀ ସ୍ବପ୍ନେର ଜାଲ ଛାଡ଼ିବେ ପଢ଼େ ମହେଶ ମୁୟୁଜ୍ୟେର ପରିବାରେ । ବୋଲିମା ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖେ, ଅଧିତ ହବେ ତାର ଦ୍ୱାରୀ, ଏଇ ବାଡ଼ି-ସର-ଦୂର୍ଯ୍ୟାର ହବେ ତାର ବିଜେର, ଗୋତମ ହବେ ତାର ଦେଉର । ମହେଶ ମୁୟୁଜ୍ୟେ ଆର ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିନେ, ବୋଲିମାକେ କେମନ ସ୍କୁଲର ମାନାବେ ଅଧିତରେ ପାଶେ, ଗୋତମ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖେ, ପୟାମଣ୍ଡ ବୋଲିମା ତାର ବୌଦ୍ଧି ହସେ ଏଲେ ତାର ମାନେର ଆର ଅମ୍ବୁଧ ହବେନା କୋନ ଦିନ । ବୋଲିମା ସେ ପୟାମଣ୍ଡ ।

ଏମନ ସମସ୍ତ ସେଇ ବାଜ ପ'ଡ଼ିଲ ସକାଳର ମାଥାସ୍ତ୍ର । ଅଧିତ ବ'ଲିଲ, ସେ ବିଯେ କରାତେ ପାରବେ ନା ବୋଲିମାକେ, ଆର ଏକାଟି ମେଥେକେ ସେ କଥା ଦିଯେଛେ ବିଯେର । କିନ୍ତୁ ହ'ସେ ଉଠିଲେନ ମହେଶ ମୁୟୁଜ୍ୟେ । ସୋଜା କଥା ତିବି ଜାନିବେ ଦିଲେନ, ବୋଲିମାର ସଙ୍ଗେ ବିଯେ ନା ହ'ଲେ ଅଧିତରେ କୋନ ହାନ ନାଇ ତାଙ୍କ ବାଡ଼ିତେ । ଖବର ଶୁଣେ ବୋଲିମାଓ ଶୁଣି ହ'ସେ ସାବ୍ଦ । ଏଦିକେ ଅଧିତ ବିଯେ କ'ରେ ଆବେ ଶୁଣାକେ । ତାକେ ଆର ଶୁଣାକେ ମହେଶ ମୁୟୁଜ୍ୟେ ବେର କ'ରେ ଦେନ ବାଡ଼ି ଥେକେ । ମହେଶ ମୁୟୁଜ୍ୟେର ଦ୍ଵାରା ବଲିଲେନ, “ଆଗେ ଆମି ଦ୍ୱାରୀର ଦ୍ଵାରୀ, ତାରପର ଆମି ଛେଲେର ମା ।” ଅଧିତ ନତୁନ ବୋଁ-ଏର ହାତ ଧରେ ଏସେ ଉଠିଲ କାରଥାନାର କୋଣାଟ୍ଟାରେ । ଶୁଣା ପ୍ରୟେ ଏଲ ଦ୍ୱାରୀର ଘରେ, କେଉ ଉଲ୍ଲ ଦିଲ ନା, ଶାଁଥ ବାଜାଲ ନା, ବରଣ କ'ରେ ତୁଳନ ନା ତାକେ, ଆନନ୍ଦର କୋଲାହଳେ ମୁଖରିତ ହ'ଲନା ତାର ମୁଖରାତି । ଏ ହସତ ମନ୍ତ୍ର ବଡ଼ ଦୁଃଖ ହ'ତ ଶୁଣାର ଜୀବନେ । କିନ୍ତୁ ସବ କିଛି ସେ ଝୁଲେ ଗେଲ ଗୋତମେର ପ୍ରାଣ-ଚାଲା ଭାଲବାସା ଆର ତାର ଛାଟ୍ ପ୍ରାଣେର ଅକୁଣ୍ଠିତ ମେହ-ପ୍ରୋତିତେ ।

ଅପର ଦିକେ, ବାର୍ଥତାର ଜାଲାଯି ବୋଲିମା ହ'ସେ ଉଠିଲ ସାପେର ମତ ହିଂସାପରାସ୍ଥ, ଦେବେନବାବୁ ଆର ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହସେ ଉଠିଲେନ କିନ୍ତୁ । ତାଙ୍କର

ମହାଇ ଆଧାତ କ'ରତେ ଚାଇଲେନ ଅଧିତକେ, କଳକ ଆରୋପ କ'ରତେ ଚାଇଲେନ ଶୁଙ୍ଗାର ଚରିତ୍ରେ, ଧୂଲାସ ଲୁଟ୍ଟିରେ ଦିତେ ଚାଇଲେନ ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେର ସଞ୍ଚମବୋଧ ଆର ପୁତ୍ରଗର୍ଭକେ । ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେର ମୃତ୍ତିଓ ହ'ସେ ଉଠିଲ ଡେବକର । ଦସା ନାହି, ମାଥା ନାହି ଶୁଦ୍ଧ ଆଧାତ ଆର ଆଧାତ । ଆଧାତେ ଆଧାତେ ତିବି ଧରାଶାସ୍ତି କରତେ ଚାଇଲେନ ତାର ଆସ୍ତାଜ ଅଧିତ ଆର ନିରପରାଧ ପୁତ୍ରବଧୂ ଶୁଙ୍ଗକେ ।

ଏହାଇ ମାତ୍ରେ, ଏକଦିନ ମୌଲିମାର ପ୍ରବୋଚନାୟ ତାର ପ୍ରୟୟୋ ଅଜିତ କାଷ୍ଟେ ବାବୁଟ୍ ସେଜେ ଏଲ ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେର ସଂଗେ ଦେଖା କ'ରତେ । କଥାୟ କଥାୟ ସେ ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେର କାନେ ତୁଳଲ ସେ, ଶୁଙ୍ଗାର ନାକି ଜାତ-ଜୟେଷ୍ଠ କିଛୁ ଠିକ ନେଇ । ଶୁଙ୍ଗାର ସଠିକ ପରିଚୟ ପାବାର ହାଜାର ରାଣ୍ଡା ଥୋଳା ଥାକା ସତ୍ତ୍ଵେ ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେ ଆସିଲାରା ହ'ସେ ଗେଲେନ ଏଇ କାନ-କଥାୟ । ତିବି ଛୁଟେ ଗେଲେନ ଅଧିତର ବାଡ଼ିତେ, ନିରପରାଧ ଶୁଙ୍ଗକେ ତିବି ଅପମାନ କରେ ଏଲେନ ପଥେର ମେରେ ବ'ଲେ ।

ଥବରଟା ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେର ଅସୁହୁ ଦ୍ଵୀର କାନେଓ ଉଠେଛିଲ । ତିବି ଶ୍ୟାମଶାସ୍ତି ହ'ଲେନ ଏହି ଆଧାତେର ଅସହୀତ୍ୟତାୟ ।

ଏରପର ଅବହାର କ୍ରତ ପଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସୁକ ହ'ଲ । ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେର କ୍ରାର ଜୀବନେର ଆଶା କ'ମେ ଆସତେ ଲାଗଲ । ସଂସାରେ ଏକଳା ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେ ଅସହୀତ୍ୟ ଅବହାର ଚାପେ ଅଛିର ହ'ସେ ଉଠିଲେନ । ମା-ଅନ୍ତ-ପ୍ରାଣ ଅଧିତର ଅଧିକାର ନେଇ ବାଡ଼ିତେ ଚୁକବାର, ତାର ମାତ୍ରେର ଅନ୍ତିମ ଅବହାଯ ତାକେ ଏକବାର ଚୋଥେ ଦେଖା ଦେଖିବାରରେ ଉପାୟ ନେଇ ତାର । ଶାଶୁଢ଼ିର ଅନ୍ତିମ ଅବହାଯ ତାକେ ସେବାର ଦାବୀ ନିରେ ଶୁଙ୍ଗ ହାଜିର ହ'ଲ ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେରେ ଦୁଷ୍ଟାରେ । କର୍ତ୍ତାରନ୍ଦମ୍ୟ ମହେଶ ମୁଖ୍ୟେର । ତିବି ବାଧା ଦିଲେନ ଶୁଙ୍ଗକେ । ବ'ଲେନ ସେ, ଶାଶୁଢ଼ିକେ ସେବାର କୋନ ଅଧିକାର ତାର ନେଇ ।

ଏହିଭାବେ ଅସଂଖ୍ୟ ନାଟକୀୟ ଘାତ-ପ୍ରତିଘାତେର ଭେତର ଦିଯେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକଦିନ ଅତି ବ୍ୟାଭାବିକଭାବେଇ ସବିନିକା ପ'ଢ଼ିଲ ଏହି ପରିଚ୍ଛଦେର । କିଶୋର ଗୋତମ ତାର ଅଙ୍ଗାନ୍ତ ଚେଷ୍ଟାୟ ଶାନ୍ତିର ବାରିସିଙ୍ଗନ କ'ରିଲ ମରମୟ ଆବହାୟାଯ । କିନ୍ତୁ କି ଭାବେ ?

କ୍ରପାଳୀ ପର୍ଦ୍ଦା ତାରଇ ଏକ ଅତି କରୁଣ, ସନ୍ଦର୍ଭାଶୀ କାହିନୀ ଦେଖିବାର ଆମନ୍ତର ଜାନାଇ ଆପନାଦେର ।

ପରିବେଶନା ॥ କ୍ୟାଲକାଟା ଟକିଜ ଲିଃ

ଶୁଙ୍ଗାନ୍ତିର ଗାନ

(୧)

ଅଜମା କାର ତରେ
ମନ ସେ ଆମାର ଅନୁରାଗେ
କାଂପେ ପୁଲକ ଭରେ ।

କମଳ ସେନ ଉଠିଲୋ ଜେଗେ
ପ୍ରଭାତ ଆଲୋର ପରଶ ଲେଗେ
ଫାନ୍ଦୁ ସେନ ଲାଗାର ଦୋଳା
ଶୁଣ୍ୟ କାନନ ପରେ ॥

ମରନ ବୁକେ ନେମେଛେ ଆଜ
ବାଦଳ ଦିନେର ଧାରା
କଠେ ଆମାର ତାଇ ଜାଗେ ଗାନ
ହିଯା ଆପନ ହାରା ।

ଦୂର ଆକାଶେ ମନ ବଲାକା
ମେଲେ ଆଜି ରଙ୍ଗିନ ପାଥା
ଉଡ଼େ ସେ ଚଲେ ସେ ଆଜ
ଆଶା ବାଲୁଚରେ ॥

(୩)

ସୋଗାର ସ୍ଵପନ ମୋର
ଭାଙ୍ଗିଯା ବୁଝିବା ଯାସ
ନୟନ ସଲିଲେ ହାସ ।

ସେ ଫୁଲ ଫୁଟିତେ ଚାୟ
ମୁକୁଳେ ବାରିଯା ଯାସ
ଶୁଣ୍ୟ କରିଯା ଶାଥ
ଫାନ୍ଦୁ ବନେର ଛାସ ।

(୨)

ସା ଦିରେ ତୋମାସ ପୁଜିବ ମା ଆଜି
ସେ ନହେ ଗୋ ଶତଦଳ
ଦ୍ୱଦୟ ସାଗର ମହନ କରି
ଆନିଯାଛି ଅଂଧିଜଳ ।
ଚରଣ ଦୁ'ଧାନି ଢାକିବ ଗୋ ବାଲି
ଫୁଟାଇଛେ ମୋର ଦେନାର କଲି
ଶୂନ୍ଯ ଦ୍ୱଦୟେ ଏନେହିଗୋ ବହି
ଶୁଦ୍ଧ ଆଶା ପରିମଳ ।

ମନବିହଙ୍ଗ ବନ୍ଦ କରେଛେ
ବାସନାର ଦୁ'ଟି ପାଥା
ଭୁଲିଯା ଗିଯାଛେ ଗୋଧୂଲୀ ବେଳାସ
ଅଲସ ସ୍ଵପନ ଅଁକା ॥

କାମନାରେ ତାହି ଧୃପମୟ ଜ୍ଞାଲି
ଆନିଯାଛି ମାଗୋ କରି ବୈକାଲି
ଆଶା ଲତାଟିରେ ଛୁଟିତେ ଦିଯୋ ମା
ଓ ଦୁଟି ଚରଣତଳ ।

ଭୁବିଯା ବୁଝିବା ଯାସ
ଆଶାର ତାଟିପି ତାର
ବାଧା ସେ ହ'ଲନା ହାସ
କାମନାର ମୁଶ ବୋଡ
ଦ୍ୱଦୟ ବୀଣାର ତାର
ତାଇତୋ ବାଜେନା ଆର
ପ୍ରମରି ପ୍ରମରି କାନ୍ଦେ
ବ୍ୟଥା ଲୟେ ନିରାଶା ॥

BARMAN PHARMACY

CHEMISTS & DRUGGISTS

166, BOWBAZAR STREET, CALCUTTA-12

বৰমণ ফার্মেসী

পাটকালী ও শুচরা অঞ্চল নির্বাচন

ন্যায়সংগ্রহ দামে জরুরিক ঔষধের বিকাউ ষ্টক

বৰমণ ফার্মেসী

পাটকালী ও শুচরা বিভিত্তা

১৬৬ নং বহুবাজার স্ট্রীট, কলিকাতা

বাথলাই ঘরে ঘরে আন্তি ও ঝুঁক্তি কামতা তত্
মশালক্ষ্মী প্রভিডেন্ট শেরিওরন লি:

৩০, শৰ্মতলা স্ট্রীট, কলিকাতা

Designed & Published by PRADYOT MITRA, on behalf of
Calcutta Talkies Ltd. 30, Dhuramtolla Street, Calcutta.

Printed by : U. C. I. Ltd. 124C, Vivekananda Road, Calcutta-6,